

การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช
เขต 3

THE PARTICIPATION ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE PERSONNEL IN SCHOOLS
UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

16

กาญจนา เจือบุญ*
ดร.อินทัย ประสาน**
ดร.สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 331 คนโดยการเลือกวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) และสุ่มอย่างง่ายแบ่งตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe 's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหาร และครูผู้สอน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า รายด้านด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนนบพิตรวิทยา

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the participation academic administration of the personnel in schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3 2) to compare the participation academic administration of the personnel in schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3 classified by positions and schools size.

The population of this study were school administrators and operating teachers under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3 totally 331 respondents by using the method of multi-stage random sampling and that of sample random sampling according to the schools size classification. The instrument employed for gathering data was a questionnaire. The statistics used for analyzing data were percentage, mean, and standard deviation, t-test, F-test , one-way analysis of variance (One Way ANOVA) and Scheffe's method

The results of this research were :

1. The overall five aspects of the participation academic administration of the personnel in schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3 was at the high level. Also, it was at the high level in each aspect.

2. The comparison of the participation academic administration of the personnel in schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3 classified by the positions of administrators and operating teachers had no statistical significant difference in five aspects as a whole. According to the schools size classification, the aspect of the development of learning process was found with statistically significant difference at the .05 level. When taking the paired comparison, there was no statistical significant difference of the participation of personnel in academic administration in the small-sized schools and the medium-sized schools.

บทนำ

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยที่สำคัญที่สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้คือ “คุณภาพของคน” ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ถ้าหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในระยะที่ผ่านมาแม้ว่าจะได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาโดยตลอด แต่จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละครั้งก็มักพบว่าคุณภาพของเด็กไทยยังด้อยกว่าประเทศอื่นๆ จึงมีความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาเด็กไทยให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ หรือคุณธรรมจริยธรรม สภาพปัญหาดังกล่าวรัฐจึงกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษาที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาในทุกโรงเรียน โดยผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันวางแผนจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารให้มากที่สุดตามที่ วีระศักดิ์ รักษ์โพธิ์วงศ์ (2544 : 2) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในสังคม การดำเนินงานต่างๆ จะต้อง

เป็นไปตามระบบที่สังคมกำหนดไว้ ซึ่งมืองค์ประกอบสำคัญคือกระบวนการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องจัดระบบงานในความรับผิดชอบทุกงานในโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการ ได้มีนักวิจัยหลายท่านชี้ให้เห็นว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะงานวิชาการจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน สร้างผู้เรียนให้มีคุณค่าในสังคม ดังนั้น งานวิชาการจึงถือเป็นงานสำคัญที่สุดของการบริหารการศึกษา

การจัดการศึกษาในโรงเรียน งานวิชาการถือเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ซึ่งมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการในสถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนและการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารด้วยความสำคัญของงานวิชาการดังกล่าว ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีหลักการในการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ โดยมีการร่วมมือกันทำงานระหว่างผู้เกี่ยวข้อง กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติเริ่มสร้างสรรคงานวิชาการ ให้ขวัญและกำลังใจในการทำงาน กระตุ้นครูเตือนครู และให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการที่จะบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรได้นำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้สึกในการเป็นเจ้าของและร่วมจัดการศึกษาให้มากขึ้นซึ่งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ยุทธศิลป์ พานนท์ (2546 : 3)

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่สุด มีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการศึกษา การปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเหมาะสมผู้บริหารจะต้องมีภาระงานและขอบข่ายการบริหารโรงเรียนไว้ 4 งานคือ 1) งานวิชาการ 2) งานบริหารงบประมาณ 3) งานบริหารทั่วไป และ 4) งานบริหารงานบุคคล ในงานดังกล่าวทั้ง 4 งานนี้ งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักโดยตรง เป็นงานที่เป็นไปเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งต่างจากงานการบริหารบุคคล งานการบริหารงบประมาณ และงานบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นงานสนับสนุนที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารจะบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพจะต้องเข้าใจขอบข่ายงานวิชาการ จะต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการคือ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันด้านคุณภาพภายในของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ตั้งอยู่ที่อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ 6 อำเภอ คือ อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอปากพนัง อำเภอหัวไทร อำเภอชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ และอำเภอร่อนพิบูลย์ พบว่า การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ในการที่จะเผยแพร่หลักการและแนวทางในการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยการอบรมชี้แจงให้ทั่วถึงนั้นทำได้ยาก อีกทั้งไม่มีความรู้ความเข้าใจ จึงไม่ติดตามความเคลื่อนไหวทางการ

เรียนการสอน ตลอดจนครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และครูขาดการนิเทศและการติดตามผลด้านวิชาการจากผู้บริหารอย่างจริงจัง รวมทั้งครูยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน แนวโน้มการสอนของครูที่สอนตามหลักสูตรใหม่ แม้จะมีคู่มือแผนการสอนแล้ว แต่ยังดำเนินการสอนและจัดสภาพการสอนโดยการบรรยายเนื้อหาเช่นเดิม ส่งผลกระทบการเร่งรัดคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. 2553)

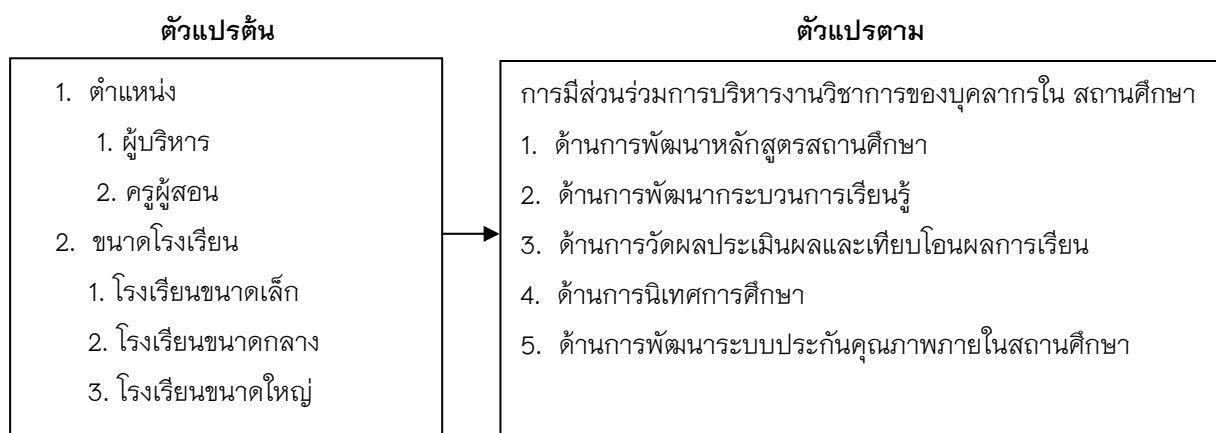
จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 การบริหารงานวิชาการจัดเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยมีขอบข่ายและภารกิจของงาน 12 ด้านคือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เมื่อศึกษาขอบข่ายภารกิจงานและลักษณะงานวิชาการทั้ง 12 ด้านโดยละเอียดแล้ว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมวลงานทั้ง 12 ด้านโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาใน 5 ด้านคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นเรื่องที่ควรศึกษาอย่างยิ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา และพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32) จากแนวทางการดำเนินงานขององค์คณะบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา โดยศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 255 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,085 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2555 รวมประชากรทั้งสิ้น 2,340 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970 : 608) จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2555 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 36 คน และครูผู้สอนจำนวน 295 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

2.1 การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ชั้น ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2.2 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก (Lottery Method) ตามสัดส่วนแต่ละชั้นภูมิ จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 36 คน และครูผู้สอนจำนวน 295 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 331 คน โดยรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูภายในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert : 1987) เพื่อจัดระดับความเหมาะสมที่มีต่อการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ตามกรอบงานของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หลักฐาน วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือก ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2552) มาใช้และดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้งในด้านความครอบคลุม ความเป็นอันนัยและข้อเสนอแนะอื่นๆ ผลปรากฏว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วทำการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 0.95 ตามวิธีการของ Cronbach (1974) โดยแบบสอบถามการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปยื่นต่อผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยขอให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเดียวกัน

4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

- 1.1 ความถี่ (Frequency)
- 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
- 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย
 - 2.1 การทดสอบค่าที (t – test)
 - 2.2 การทดสอบค่าเอฟ (F – test)
 - 2.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างจึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า สรุปโดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตาม ตำแหน่ง และ ขนาดโรงเรียน พบว่า 1. การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง มีส่วนร่วมโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน 2. การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีส่วนร่วมโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับรายด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียน ขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ดำเนินการพัฒนางานวิชาการไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ ประโยชน์ได้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการนิเทศการใช้หลักสูตรในสถานศึกษา และการ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนา ตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ควรมีการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานบันอื่น หรือสถานประกอบการอื่น มีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และควรจัดทำแผนวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษา กับสถานศึกษาอื่น ควรดำเนินการนิเทศวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา

1.5 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ประสานความร่วมมือกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาระดับความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการกับระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

2. ควรมีการศึกษาปัญหาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของขนาดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ทราบปัญหาภายในแต่ละขนาดโรงเรียนที่ชัดเจน และสามารถนำผลวิจัยไปใช้พัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.

วีระศักดิ์ รักภักดิ์. การพัฒนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด นนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

ยุทธศิลป์ พานนท์. การมีส่วนร่วมในการบริหารตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยจันทรเกษม, 2546.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Management, 30(3), 608, 1970.